

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Vyživovacia povinnosť je povinnosť jedného rodinného príslušníka poskytovať inému rodinnému príslušníkovi prostriedky na živobytie. Ide o zákonnú povinnosť, teda uplatňuje sa všeobecne zo zákona na základe určitých kritérií, nie na základe dohody medzi účastníkmi. Vztahuje sa na konkrétnu osobu a končí smrťou osoby, ktorá má na ňu nárok.

Osoba má nárok na výživné len vtedy, keď nie je schopná pracovať a nemá prostriedky na živobytie.

O výživné môže žiadať osoba, ktorá naň má nárok, od týchto osôb v tomto poradí: manžel alebo bývalý manžel, deti, rodičia, vnúčatá a pravnúčatá, súrodenci, starí rodičia a predkovia. Ak osoba, ktorá je prvá v poradí, nemôže platiť výživné, bude ho platiť osoba, ktorá je ďalšia v poradí.

Keď je osoba povinná vyživovať viacero ďalších osôb, výživné sa vypláca v tomto poradí (s vylúčením osôb, ktoré sú v zozname ďalej): deti, manžel alebo bývalý manžel, rodičia, vnúčatá a pravnúčatá, súrodenci, starí rodičia a predkovia.

V prípade rozvodu má nárok na výživné iba manžel, ktorý rozvod nezavinil.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Rodičia musia platiť výživné na maloleté deti do veku 18 rokov bez ohľadu na to, či sú schopné pracovať alebo či majú prostriedky na vlastné živobytie.

V prípade starších detí musia rodičia platiť výživné, ak deti nie sú schopné zabezpečiť si živobytie z vlastných príjmov alebo z vlastného majetku, keď študujú na strednej škole (do veku 20 rokov) alebo na vysokej škole (do veku 25 rokov), ale iba v prípade, že platenie výživného nespôsobuje rodičom mimoriadne ťažkosti.

Dospelaj osobe sa výživné vypláca iba vtedy, keď nie je schopná pracovať a nedokáže vyžiť z vlastného majetku.

Výživné na bývalého manžela sa platí počas maximálne troch rokov od skončenia manželstva, pokiaľ sa účastníci nedohodli na dlhšom období, a jeho vyplácanie sa skončí, keď manžel dostávajúci výživné znova uzavrie manželstvo. Súd môže toto obdobie predĺžiť, ak sa príjemca výživného nachádza v mimoriadne ťažkej životnej situácii a platiť výživného môže výživné zaplatiť bez mimoriadnych ťažkostí.

Každá osoba si môže uplatniť nárok na výživné nielen s okamžitou účinnosťou, ale aj retroaktívne, a to až do jedného roka pred podaním žiadosti.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Žaloby o určenie výživného sa podávajú na súde bez ohľadu na ich povahu, výšku výživného, osobu, ktorá oň žiada, a osobu, od ktorej sa žiada. Vecne príslušný je okresný súd (*rayonen sad*). Miestne príslušným je súd v mieste pobytu navrhovateľa alebo odporcu, pričom navrhovateľ si môže vybrať, čo uprednostňuje. Konanie prebieha podľa Občianskeho súdneho poriadku. Samostatný návrh na určenie výživného sa skúma v rámci skráteného súdneho konania, t. j. v kratšom časovom harmonograme.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Žalobu o určenie výživného na maloleté deti podáva rodič s rodičovskými právami alebo poručník.

Žaloby o určenie na výživného na maloleté deti vo veku 14 až 18 rokov podáva samotné dieťa s vedomím a súhlasom rodiča s rodičovskými právami alebo poručníka.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

V súlade s pravidlami ustanovenými v Kódexe medzinárodného práva súkromného (*KMChP*), dvojstrannými medzinárodnými zmluvami alebo nariadením Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti sa v relevantných prípadoch určuje súd s medzinárodnou právomocou.

Ak sa návrh na určenie výšky výživného týka manželov, t. j. podáva sa v rámci návrhu na rozvod manželstva, podľa Kódexu medzinárodného práva súkromného sú vo veci návrhov na určenie výšky výživného a návrhov na rozvod manželstva príslušné konať bulharské súdy, ak je jeden z manželov bulharský štátny príslušník alebo má v Bulharsku obvyklý pobyt. Vecami týkajúcimi sa výživného na bývalého manžela sa zaoberajú súdy príslušné na konanie o rozvode manželstva. Bulharské súdy sú príslušné vo veciach výživného, ak je navrhovateľ bulharský štátny príslušník alebo má v Bulharsku obvyklý pobyt.

V týchto prípadoch sa uplatňuje bulharské právo tak, ako je uvedené v otázkach č. 18, 19 a 20.

Ak sa zistí, že bulharský súd má medzinárodnú právomoc, vecne príslušným je okresný súd. Miestne príslušným je súd v mieste pobytu navrhovateľa alebo odporcu, pričom navrhovateľ si môže vybrať, čo uprednostňuje.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Žaloby o určenie výživného sa podávajú na súde bez ohľadu na ich povahu, výšku výživného, osobu, ktorá oň žiada, a osobu, od ktorej sa žiada. Zapojenie advokáta je nepovinné.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Navrhovatelia vo veciach výživného sú oslobodení od štátnych poplatkov. Keď súd vyhovie žalobe o určenie výživného, nariadi odporcovi uhradiť štátne poplatky a trovy konania, ktoré vznikli navrhovateľovi.

Štátne poplatky sa účtujú iba v prípadoch, keď je navrhovateľom dlžník výživného, ktorý žiada o zníženie výšky výživného.

Vo veciach výživného nie je nutné právne zastúpenie.

Účastníci konania môžu získať právnu pomoc podľa zvyčajných podmienok jej poskytovania. Tieto podmienky sú stanovené v zákone o právnej pomoci (*Zakon za Pravnata Pomosh*).

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Výška výživného sa stanovuje podľa potrieb oprávnenej osoby a možnosti povinnej osoby. Minimálna výška výživného rodiča voči maloletým deťom zodpovedá štvrtine minimálnej mzdy stanovenej Radou ministrov (v roku 2019 predstavovala minimálna výška výživného na maloleté dieťa 140 BGN). Výšku výživného stanovuje súd podľa potrieb detí a prostriedkov rodiča.

Na žiadosť rodiča môže súd rozhodnúť o prídavku k výživnému určenom na pokrytie výlučných potrieb dieťaťa, a to do výšky, ktorú môže rodič platiť bez mimoriadnych ťažkostí. Na žiadosť účastníka sa rozhodnutie o výživnom môže zmeniť alebo zrušiť, ak sa zmenia okolnosti. Každá zmena sa musí vykonať aj prostredníctvom súdov.

Výživné sa vypláca mesačne. V prípade omeškania sa uplatňujú zákonné úroky.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné sa vypláca osobne oprávnenej osobe. V prípade maloletých detí vo veku 14 až 18 rokov sa vypláca priamo im, ale s vedomím a súhlasom rodičov s rodičovskými právami.

Výživné na maloleté deti do veku 14 rokov sa vypláca prostredníctvom rodiča s rodičovskými právami alebo poručníka.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Výživné sa vypláca mesačne. V prípade omeškania sa uplatňujú zákonné úroky.

Právoplatné rozhodnutia súdu, ktoré sa stali vykonateľnými, sa vykonávajú za podmienok a podľa postupov stanovených v občianskom súdnom poriadku (*Grazhdanski Protsesualen Kodeks*).

V prípadoch ustanovených v článku 183 trestného zákonníka (*Nakazatelen kodeks*) predstavuje neplatenie výživného trestný čin.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Výkon rozhodnutia uskutočňujú štátni alebo súkromní súdni exekútori, podľa výberu oprávnenej osoby.

Štátni súdni exekútori sú zamestnancami oddelenia okresného súdu (*rayonen sad*) pre výkon rozhodnutí a ich oblasť pôsobnosti zodpovedá miestnej príslušnosti súdu.

Súkromní súdni exekútori pôsobia v rámci miestnej príslušnosti krajského súdu (*okrazhen sad*).

Podľa článku 149 zákona o rodine je najdlhším obdobím, za ktoré si možno retroaktívne uplatniť nárok na výživné, jeden rok pred podaním návrhu. Keď sa rozhodnutím súdu stanoví existencia a výška vyživovacej povinnosti, táto povinnosť bude trvať dovtedy, kým nezanikne podľa všeobecných pravidiel uplatniteľných na premlčanie: články 110 až 120 zákona o záväzkoch a zmluvách (*Zakon za zadalzhenyata i dogovorite*).

Pozri časť Výkon rozhodnutí.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

V zákone o ochrane detí (*Zakon za Zakriila na Deteto*) sa stanovuje niekoľko ochranných opatrení vrátane informovania detí a rodičov o ich právach a povinnostiach a zabezpečenia právnej pomoci poskytovanej štátom. Podľa článku 15 zákona o ochrane detí majú deti nárok na právnu pomoc a odvolanie vo všetkých konaniach týkajúcich sa ich práv a záujmov. Právnu pomoc poskytuje Národný úrad pre právnu pomoc.

V zákone o advokátstve (*Zakon za Advokaturata*) sa výslovne stanovuje, že bulharský advokát alebo advokát z EÚ môže poskytovať bezplatnú právnu pomoc a poradenstvo osobám, ktoré majú nárok na výživné. V takom prípade, a ak bolo protistrane nariadené zaplatiť trovy konania, si advokát môže uplatniť nárok na odmenu, ktorú stanoví súd.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Ak sa v konaní o výkon rozhodnutia zistí, že jednotlivec, ktorý dlhuje výživné, nemá príjem a nevlastní žiadny majetok, stanovené výživné vypláca za tohto jednotlivca štát podľa podmienok a postupov stanovených v nariadení vydanom Radou ministrov. V takom prípade štát vypláca výživné stanovené v rozhodnutí súdu až do maximálnej výšky, ktorá sa každoročne stanovuje v zákone o štátnom rozpočte Bulharskej republiky (*Zakon za darzhavniya byudzhet na Republika Balgaria*).

V rámci postupu sociálnej pomoci sa štát stará o ľudí v núdzi, keď neexistuje osoba povinná vyplácať výživné podľa zákona alebo osoba schopná vyplácať výživné.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Áno, v súlade s postupom stanoveným v nariadení Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti. Bulharská republika je takisto zmluvnou stranou niekoľkých zmlúv o vzájomnej právnej pomoci s rôznymi krajinami, z ktorých niektoré nie sú členskými štátmi EÚ. Ústredným orgánom podľa týchto zmlúv je ministerstvo spravodlivosti, ktoré v tejto funkcii poskytuje pomoc na žiadosť jednotlivcov.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Ústredným orgánom je ministerstvo spravodlivosti. Možno sa naň obrátiť na adrese:

Ministerstvo spravodlivosti

Ul. Slavyanska 1

1040 Sofia

Bulharsko

Telefón: (+359 2) 9237555

Fax: (+359 2) 9870098

Kontaktná osoba:

E_Gyurova@justice.government.bg

M_Parvanova@justice.government.bg

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Áno, v súlade s postupom stanoveným v nariadení Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti. Ak sa žiadateľ nachádza v krajine, s ktorou Bulharská republika uzavrela zmluvu o vzájomnej právnej pomoci, môže požiadať o pomoc ministerstvo spravodlivosti ako ústredný orgán podľa tejto zmluvy.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

V súlade s postupom stanoveným v nariadení Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti alebo postupom stanoveným v príslušnej zmluve o vzájomnej právnej pomoci.

Kontaktné údaje ministerstva spravodlivosti ako ústredného orgánu nájdete vyššie.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno, Bulharská republika je viazaná Haagskym protokolom z roku 2007.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Pozri odpoveď vyššie.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Príslušné pravidlá sú stanovené v nariadení Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti a v článkoch 627a až 627c Občianskeho súdneho poriadku (účinný od 18. júna 2011).

Ak bolo rozhodnutie vydané v členskom štáte viazanom Haagskym protokolom z roku 2007, žiadosť o výkon rozhodnutia na základe dokumentov uvedených v článku 20 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 sa podáva na krajskom súde v mieste trvalého bydliska povinného alebo v mieste plnenia povinnosti. Krajský súd môže zamietnuť alebo pozastaviť výkon rozhodnutia v zmysle článku 41 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009.

Žiadosť o vyhlásenie vykonateľnosti rozhodnutia alebo iného aktu vydaného v členskom štáte EÚ, ktorý nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, sa podáva na krajskom súde v mieste trvalého bydliska povinného alebo v mieste plnenia povinnosti. Kópia žiadosti, ktorá sa má doručiť povinnému, sa nepredkladá. Súd preskúma žiadosť bez prítomnosti verejnosti. V príkaze, ktorým súd vyhovie žiadosti, súd stanoví lehotu na podanie odvolania podľa článku 32 ods. 5 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009. Predbežný výkon príkazu, ktorým súd vyhovel žiadosti, nemusí byť nariadený. V príkaze, ktorým súd vyhovie žiadosti, súd takisto vydá rozhodnutie o požadovaných predbežných a preventívnych opatreniach. Príkaz má silu rozhodnutia v konaní. Príkaz podlieha odvolaniu vo faktických alebo v právnych otázkach na odvolacom súde v Sofii (*Sofijski apelativen sad*) za podmienok a podľa postupov stanovených v článku 32 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009. Rozhodnutie odvolacieho súdu v Sofii podlieha odvolaniu v právnych otázkach len na Najvyššom kasačnom súde.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Došlo k zmenám v počte a štruktúre zamestnancov Riaditeľstva pre medzinárodnú právnu ochranu detí a medzinárodné osvojenia, ktorého úlohy zahŕňajú vykonávanie činností zverených ministerstvu spravodlivosti ako ústrednému orgánu podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti. Tomuto riaditeľstvu boli zverené právomoci komunikovať pri spracúvaní žiadostí z členských štátov EÚ týkajúcich sa vyživovacej povinnosti podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 s Generálnym riaditeľstvom pre evidenciu obyvateľov a správne služby (GRAO) ministerstva pre regionálny rozvoj a verejné práce, s Národným finančným úradom a Národným úradom pre právnu pomoc.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 17/12/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.